

Når du skal købe ny riffel.

Der er mange ting man skal være opmærksom på, når man anskaffer en jagtriffel til fremtiden. Jeg vil i denne artikel begrænse mig til rifler, der er egnet til europæisk vildt. Big Five og andet storvildt må blive i en anden artikel.

Der findes et hav af kalibre, hvor mange overlapper hinanden, så jeg vil holde mig til nogle få almindeligt udbredte, hvor ammunitionsudvalget er rimeligt. Hylstre er nemme at få genladt og findes i et rimeligt antal.

Blyfri ammunition og twist rate.

Et tema der en dag måske kommer til at berøre os alle, er et eventuelt skifte til blyfri ammunition. Det er messinglegeringer og kobber, der i øjeblikket er det materiale der anvendes. Den mindre vægtfylde betyder, at projektilerne bliver længere og derfor vil kræve en hurtigere twist rate eller på dansk "en hurtige stigning i riffelgangen" for at kunne stabilisere projektilet. Eksempel: En Twist Rate på 1 : 10 betyder, at på 10" tommer roterer projektilet 1 omgang. Hvis Twist Raten er 9 skal projektilet kun bruge 9 tommer på at rotere en omdrejning. Hvis din pibe har en Twist Rate på 1 : 10 og projektilet kræver 1 : 9 så kan du måske stadig få en acceptabel egenspredning. Det kan kun komme an på en prøve. Har din pibe en Twist Rate på 1 : 9 vil projektilet være fuldt stabiliseret og egenspredningen vil være mindst mulig og du taber ikke noget af projektilets ballistiske egenskaber.

Det er langsomt ved at gå op for våbenproducenterne, at anvendelse af blyfri projektiler kræver en hurtigere twist rate, ligesom de lange Long Range projektiler. De amerikanske producenter var de første til at indrette sig efter de nye muligheder, de europæiske halter noget bagefter.

Et andet område, som myndighederne bliver nødsaget til at ændre, hvis de vil have os til at skyde mere blyfrit, er de lovkrav man sætter til kuglevægt og anlagsenergi. Lad os se på de danske:

Kronvildt, dåvildt, sikavildt, muflon, vildsvin, problemulv og spættet sæl: Blødnæset ammunition med: Kuglevægt på mindst 9 gram og E100 på mindst 2700 joule, eller kuglevægt på mindst 10 gram og E100 på mindst 2000 joule.

Råvildt: Blødnæset ammunition med: Kuglevægt på mindst 3,2 gram og E100 på mindst 800 joule.

Her bør kravet til kuglevægten fjernes eller nedsættes med f.eks. 15%. Anlagsenergikravet kan sagtens bibeholdes.

Lad os se på en sammenligning fra det virkelige liv:

En blyholdig kugle som Nosler Accubond på 11,7 gram i 308 Win. har en anlagsenergi på 100 meter på 3256 Joule.

En blyfri FOX kugle på 10,7 gram i 308 Win. har en anlagsenergi på 100 meter på 3201 Joule.

Alle data er fra Riffelpatroner Lolland-Falster.

Anlagsenergien er næsten den samme.

Ser vi på 6,5 x 55 eller tilsvarende, der er lige på grænsen, når man taler om fabriksladet ammunition, men ladet optimalt opfyldes lovkravet til blyholdige projektiler. Det kniber mere med blyfri projektiler, der er længere og ikke kan stabilisere sig i mange rifler. De vælter ganske simpelt i luften. Der findes blyfri kugler på 9 gram, men de kræver en twist rate på 1 : 7,5.

En blyholdig kugle som Nosler Accubond på 9,1 gram i 6,5 x 55 med en udgangshastighed på 880 m/s, har en anlagsenergi på 100 meter på 3044 Joule.

En blyfri FOX kugle på 8 gram i 6,5 x 55 har en anlagsenergi på 100 meter på 2751 Joule.

Anlagsenergien er for begge kugler større end 2700 Joule, så på det område vil lovens krav være opfyldt. Kun kuglevægten gør, at den blyfri med de nuværende lovkrav ikke er tilladt til kronvildt m.m. Et andet aspekt som ikke er uvæsentligt, er den fysiske størrelse på projektilet. Her er dimensionerne næste de samme for et blyholdigt projektil på

9,1 gram- og et blyfrit projektil på 8 gram, der er ca. 11% lettere. Det vil sige at ekspansionsdiameteren rent fysisk alt andet lige, vil være ca. den samme for et blyholdigt projektil på 9 gram og et blyfrit projektil på 8 gram (Fox blyfri). Det man taber i vægt, får man til gengæld i højere hastighed. Ballistiks vil der heller ikke være forskel af betydning.

Creedmoor

En amerikansk modedille, som er ved at bevæge sig til Europa, er 6,5 Creedmoor. Jeg skal understrege at vores gamle hæderkronede 6,5 x 55 slår 6,5 Creedmoor på alle områder. Selv patronlængden er ca. 6 mm længere. Bemærk at der faktisk er 2 standarder for 6,5 x 55. Den gamle militærmodel fra 1896 og den nye moderne kommercielle 6,5 x 55, der har en meget stærkere lås og kan lades med et væsentligt højere tryk. Et faktum som nogle Creedmoor tilhængerne og amerikanske ladetabeller glemmer.

6, x 55

Ifølge den officielle C.I.P. (Kommissionens Internationale Permanente pour l'Epreuve des Armes à Feu Portatives) regler kan 6,5 x 55 mm håndtere op til 380,00 MPa (55,114 psi) Pmax piezo-tryk. I C.I.P. regulerede lande skal hver riffelpatron testet til 125% af dette maksimale C.I.P. pres for at blive certificeret til salg til forbrugere. Dette betyder, at et 6,5 x 55 mm kammer i C.I.P. regulerede lande i øjeblikket (2013) er testet ved 475,00 MPa (68.893 psi) PE piezo-tryk.

6,5 Creedmoor

Ifølge den officielle C.I.P. (Commission Internationale Permanente pour l'Epreuve des Armes à Feu Portatives) regler kan 6.5mm Creedmoor håndtere op til 435,00 MPa (63.091 psi) Pmax piezo-tryk. I C.I.P. regulerede lande skal hver riffelpatron testet til 125% af dette maksimale C.I.P. pres for at blive certificeret til salg til forbrugere. Dette betyder, at et 6,5 mm Creedmoor kammer i C.I.P. regulerede lande i øjeblikket (2018) er testet ved 543,80 MPa (78.872 psi) PE piezo-tryk.

Standarderne ifølge C.I.P. angivelserne tillader Creedmoor et højere tryk end 6,5 x 55. Det vil jeg tillade mig at sætte spørgsmålstegn ved. En moderne lås som er identisk i konstruktion for de 2 kalibre, vil sandsynligvis kunne klare det samme tryk. Et andet aspekt er at hylstervolumen for 6,5 x 55 er ca. 10% større end for 6,5 Creedmoor. Det giver bedre plads til mere langsomt brændende krudt og dermed et lavere kammertryk.

Lad os se på en kugletype.

6,5 x 55 i den kommercielle version. En Nosler Accubond 140 grains / 9,1 grams projektil kan lades til en udgangshastighed på ca. 880 m/s. Selv den nye norske "Ladebogen", som er skrevet for overforsigtige bedstemødre angiver 858 m/s.

En 6,5 Creedmoor med det samme projektil kan lades til ca. 860 m/s.

Kalibre og anbefalet twist rate når man også vil skyde blyfri.

Til arter som råvildt, ræve, mårhunde m.v. Jeg vil blot nævne to kalibre, som vil kunne klare opgaven.

223 Rem. Her bør twist raten være minimum 1 : 8 gerne 7,5

243 Win. Her bør twist raten være minimum 1 : 9 gerne 8

Til kronvildt, dåvildt, sikavildt, muflon, vildsvin, problemulv og spættet sæl. Et udvalg af de mest anvendte er medtaget.

6,5 x 55. Her bør twist raten være minimum 1 : 7,5

270 Win. Her bør twist raten være minimum 1 : 10 gerne 9

7 x 64 Brenneke. Her bør twist raten være minimum 1 : 9 gerne 8,5

7 mm rem. Mag. Her bør twist raten være minimum 1 : 9,5 gerne 9

308 Win. Her bør twist raten være minimum 1 : 11 gerne 10

30-06 Springfield. Her bør twist raten være minimum 1 : 10 gerne 9

Til de lidt kraftigere opgaver og brede skuldre.

9,3 x 62 Mauser. Her bør twist raten være minimum 1 : 14 gerne 12

300 Win Mag Her bør twist raten være minimum 1 : 10 gerne 9

338 Win mag Her bør twist raten være minimum 1 : 10 gerne 9

Jeg ved godt at der findes mange andre fine kalibre, men verden kunne overleve, hvis der kun fandtes de ovennævnte.

Vær også opmærksom på, ikke at vælge en kaliber, som er væsentligt større end dit behov. 6,5 x 55 og 308 Win. kan fint klare det større vildt med den rigtige ladning og et projektil der passer til opgaven.

Tre nøgleområder ved valg af riffel.

Det du skal være specielt opmærksom på, når du står nede hos våbenhandleren og skal købe en ny riffel er:

1. Har riflen en Twist Rate der kan sikre dig, at du også har en riffel, som kan anvendes i fremtiden?

2. Mærk aftrækket. Bør for en jagtriffel være mellem 0,8-1,5 kg. Kan det justeres?

3. Er skæfteryggen så høj, at du kan se gennem sigtekikkerten uden at skulle strække hals?

Alt andet er en smagssag. Det kan være et udsøgt Grade 10 træskæfte, kunststofskæfte, låsegang og andre kosmetiske ting, der måske betyder noget. Faktisk skyder alle moderne rifler med en præcision, som er fuldt tilstrækkelig til praktisk jagt. Kan den fortrukne riffel ikke fås i en twist rate, der kan honorere kravet til at anvende blyfri- og Long Range projektiler, så vælg et andet mærke der kan opfylde kravet. Man køber ikke en riffel, der om få år måske er forældet. Hvis du falder over en god brugt riffel af ældre dato, så kontroller twist raten. Er den ikke hurtig nok, så lad den stå og køb hellere en ny, der kan bruges i de næste mange år.

Rifler i prisklassen 5 – 11.000 kr.

Jeg vil være så dristig at nævne en række rifler, som har en fornuftig pris og er kendetegnet ved en høj kvalitet og det faktum, at man får meget for pengene.

Sauer 100

Set til kr. 8.495,-

Tikka T3

Set til kr. 9.295,-

Winchester M70

Set til kr. 6.995,-

Remington 700
Set til kr. 5.999,-

Remington 783
Set til kr. 4.999,-

Remington seven
Set til kr. 7.995,-

Browning A-bolt
Set til kr. 5.999,-

Browning X-Bolt
Set til kr. 9.599,-

Antonio Zoli 1900
Set til kr. 6.995,-

Sako A7
Set til kr. 10.999,-

Schultz & Larsen Classic
Set til kr. 9.500,-

Mauser M18
Set til kr. 6.395,-

Heym SR 21
Set til 9.900,-

Der findes mange andre rifler, men ovenstående er alle rifler som er velskydende med en fin egenspredning og er funktionsmæssigt i orden. Har generelt et godt aftræk, der som regel kan justeres.

De har en fornuftig pris og de åbner mulighed for at anskaffe en bedre sigtekikkert med en god stålmonter. Det er riflen der skyder, med det er sigtekikkerten, der ser hvor skuddet skal placeres. Jeg har selvfølgelig mine favoritter. Det er Sauer 100, Tikka T3, Antonio Zoli 1900, Browning X-Bolt og Schultz & Larsen Classic, men de andre nævnte rifler er også gode.

Jeg har ikke nævnt de noget dyrere Blaser, Strasser og lignende luksusrifler. Dem der vil ofre det de koster, ved som regel også, hvad de vil have og hvilket skæftetræ der skal vælges. Præcisionsmæssig er de ikke bedre, end de rifler jeg har nævnt, hvis der i det hele taget er nogen forskel. Hvad du vælger, er op til dig, men med en af de nævnte rifler går du ikke fejl i byen.

Knæk og bræk

Jens Einar Rasmussen

Riffelpatroner Lolland-Falster.